

چەند فەرموودەيەك سەبارەت بە فەزلى كۆر و دانىشتەكانى زىكر كەردن

لە ئەبى ھورەيرەو -رەزاي خواي لئييت- كە پيغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- دە فەرموئيت: «خواي گەورە چەند فريشته يەكى تايبە تى ھەيە كە كاريان ئەو ھەيە بە پريگواياندا دە سوورپنەو ھەيە شوپن ئەھلى زىكردا* دە گەريپن، جا ھەركاتيگ بينن كە كۆمە ليگ يادى خودا دەكەن و كۆرى زىكريان دابەستوو، بانگى يەكتر دەكەن و بەيەكتر دەليپن: وەرن بۆ لاي كاري خۆتانهو، ئەمە ئەو ھەيە كە بۆى دە گەريپن. ھەموويان بە دەورى كۆرى زىكرەكە كۆ دەبنەو ھەتا ئاسمانى خوار و بە بال دەخولپنەو بە دەورياندا، ئينجا پەروەدگاريان لئيان دە پرسيت (ھەرچەندە خۆى باشتەر حالەكە دەزانييت) و دە فەرموئيت: ئەم بەندانەى من چى دەليپن؟ فريشتهكان دە فەرموون: (سبحان الله) دەكەن و تۆ بە پاك و پيرۆز و بيخەوش دەزانن، و (الله أكبر) دەكەن و خوداي خۆيان بە گەورەتر لە ھەموو كەس و شتيگ دادەنيپن، و (الحمد لله) دەكەن و سوپاسى تۆ دەكەن و تۆ بە مەزن دادەنيپن و وەسەف و ستايشى تۆ دەكەن. خودا دە فەرموئيت: ئايا ئەمانە منيان بينوو؟ فريشتهكان دە فەرموون: نا والله تۆيان نە بينوو، ئينجا خودا دە فەرموئيت: ئەي ئەگەر من بينن چۆن؟ فريشتهكان دە فەرموون: ئەگەر بتيين باشتەر بەندا يە تى دەكەن و باشتەر سوپاس و ھەمد ستايشت دەكەن و زياتر باسى گەورەييت دەكەن و زياتر تەسبيحات دەكەن. خودا دە فەرموئيت: ئەي باشە داواى چى لە من دەكەن؟ فريشتهكان دە فەرموون: داواى بە ھەشت لە تۆ دەكەن. خودا دە فەرموئيت: ئايا بە ھەشتيان بينوو؟ فريشتهكان دە فەرموون: نە والله، ئەي خودايە! نەيان بينوو. خودا فەرموئيت: ئەي ئەگەر بينن چۆن؟ فريشتهكان دە فەرموون: ئەگەر بينن ئەوا باشتەر سوور دەبن لەسەرى و باشتەر ھەولى بۆ دەدەن و زياتر ھەزى ليڤدەكەن. خودا دە فەرموئيت: ئەي لە چى دەترسن و داواى پەناگرتن و خۆياراستن لئ دەكەن؟ فريشتهكان دە فەرموون: لە ئاگر (دۆزەخ) دەترسن و پەنا بە خودا دەگرن ليپ. خودا دە فەرموئيت: ئايا ئاگريان (دۆزەخيان) بينوو؟ فريشتهكان دە فەرموون: نە والله، نەيان بينوو، خودا دە فەرموئيت: ئەي ئەگەر بينن چۆن؟ فريشتهكان دە فەرموون: ئەگەر بينن زياتر ليپى ڤرادەكەن (خۆيانى لئ دەرياز دەكەن) و زياتر ليپى دەترسن. خودا دە فەرموئيت: دەي ئيوە شاھيد بن؛ ئەوا من لئيان خۆش بووم، ئينجا فريشته يەك لە فريشتهكان دە فەرموئيت: كە سيكيان لە نپودايە لە ئەوان نيبە، بۆ زىكر و يادى خودا نە ھاتوو بەلكو بۆ پيويستەيەكى خۆى ھاتوو؟ خودا دە فەرموئيت: كۆمەل و كۆرى ئاوا، ھاو نيشينيان لە بەر خاترى ئەوان لە بەدبەختى ڤرزگارى دەبيت و بە ھۆى ئەوانەو ئەويش خۆش بەخت دەبيت». * (مەبەست ئەھلى زىكر ئەوانەيە كە باسى خواي گەورە دەكەن يان باسى ئيسلام و خيڤر و چاكە دەكەن). ولە گيڤرانەو ھەيەكى تردا: لە ئەبى ھورەيرەو -رەزاي خواي لئييت- كە پيغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- دە فەرموئيت: «خواي گەورە چەند فريشته يەكى تايبە تى ھەيە كە كاريان ئەو ھەيە بە پريگواياندا دە سوورپنەو ھەيە شوپن ئەھلى زىكرەكانى زىكر كەردن*

دە گەريپن، جا ھەركاتيگ دانىشتن و كۆرپنكى زىكر بينن ئەوا دادەنيشتن لە گەليان و دەوريان دەدەن ھەتا بالەكانيان بۆ شايبەكان ڤر دەكاتەو ھەتا ئاسمانى دونيا، ئەگەر خەلكانى دانىشتنى زىكرەكە جيا بنەو، ئەوا فريشتهكانيش بەرز دەبنەو بەرەو ئاسمان، خودا -عز و جل- (ھەرچەندە خۆى باشتەر حالەكە دەزانييت) ڤرساريان ليڤدەكات: لە كۆپو ھاتن؟ فريشتهكان دە فەرموون: لە لاي ھەنديگ لە بەندەكانى تۆ بووين لە خەلكى سەر زەوى: تەسبيحات دەكەن (واتە: دەليپن سبحان الله) كە بە ماناي ئەو دەي: تۆ بە پاك و پيرۆز و بيخەوش دەزانن، و تەكبيرات دەكەن (واتە دەليپن الله أكبر) كە بە ماناي ئەو دەي: خوداي خۆيان بە گەورەتر لە ھەموو كەس و شتيگ دادەنيپن، و تەحميدات دەكەن (دەليپن: الحمد لله) كە بە ماناي ئەو دەي: ھەمد و سوپاسى تۆ دەكەن و وەسەف و ستايشى تۆ دەكەن، تەھليلات دەكەن (دەليپن: لا إله إلا الله) كە بە ماناي ئەو دەي: دان بەو دەنيپن كە ھيچ پەرس تراويك ھەق و راست نيبە كە شايبەنى پەرستن بيت جگە لە الله، و داوا دەكەن ولە تۆ دە ڤارپنەو. خودا دە فەرموئيت: ئايا داواى چى لە من دەكەن؟ فريشتهكان دە فەرموون: داواى بە ھەشت لە تۆ دەكەن. خودا دە فەرموئيت: ئايا

بههشتهکەى ميان بينوو؟ فریشتهکان دهفەرموون: نه والله، ئەى پەرورەدگار! (نەیان بینوو). خودا فەرموێت: ئەى ئەگەر بهههشتهکەم بیهین چۆن؟ فریشتهکان دهفەرموون: داواى پەناگرتن وپاراستیان له تۆ دەکەن. خودا دهفەرموێت: داواى پەناگرتن وپاراستیان له چى دەکەن؟ فریشتهکان دهفەرموون: له ناگرى دۆزەخت دەترسن ئەى پەرورەدگار. خودا دهفەرموێت: ئایا دۆزەخەکەى ميان بینوو؟ فریشتهکان دهفەرموون: نهخێر، خودا دهفەرموێت: ئەى ئەگەر دۆزەخەکەم بیهین چۆن؟ فریشتهکان دهفەرموون: داواى لیخۆشبوون له تۆ دەکەن (ئىستیغفار دەکەن). خودا دهفەرموێت: لییان خۆش بووم، وئەوێ داواى دەکەن پێیان بەخشی، وپەنام دان وپاراستیانم لەوێ داواى پەناگرتن و خۆپاراستیان لێى دەکرد. فریشتهکان دهفەرموون: فلان بەندەیهکى گوناھکارە، تەنها لەوێ تێپەرى ولەگەلیان دانیشت. خودا دهفەرموێت: له ئەویش خۆش بووم، کۆمەل وکەسانى ئاوا، هاوئیشیان لەبەر خاترى ئەوان له بەدبەختى پرزگارى دەبێت و بەهۆى ئەوانەوه ئەویش خۆش بەخت دەبێت». * (کۆر و دانیشتنەکانى زیکرکردن: مەبەست ئەو شوێنانەیه که باسى خودا وئىسلام و خێر (وچاکەى تێدا دەکریت

[صەحیحە] [بوخارى و موسلیم هاوران لەسەرى]

ئەم فەرموودەیه جۆریک له جۆرەکانى به مەزندانى کۆرەکانى دانیشتن بۆ زیکردن وپادى خواى گەرە دەگێریتەوه، پێغەمبەر -صلی اللہ علیہ وسلم- دهفەرموێت: (خواى گەرە چەند فریشتهیهکى تاییهتى هەیه که کاریان ئەوێ به پرێگاوباندا دەسووریتەوه و به شوپن ئەهلی زیکردا* دەگەرین): واتا خواى گەرە کۆمەلەیهک له فریشتهى تاییهتکردوو جگە لەوانەى که مرۆفەکان دەپارێزن وکردهوهکان دەنووسن؛ ئەمانە کۆمەلێکن دەگەرین به سەر زەویدا، به ناو پرێگا و مزگەوت و مالى مسولماناندا به دواى کۆر و دانیشتنى زیکر وپادکردنى خواى گەرە دەگەرین، سەردانیان دەکەن وئامادە دەبن وگۆئ لەوانە دەگرن که باسى زیکر وپادى خواى گەرە دەکەن، وا دياره ئەمە زیاتر مەبەست لێى ئەو کۆبوونەوانەیه که یادى خودای تێدا دەکریت به حەمد و سوپاسکردن و تەسبیحات و تەهلیلات و تەکبیرات و خوێندنەوهى قورئان بەلام نەک هەمووی به یەک دەنگ وەکو هاوشیوهى چەند گروپێک له سوڤیهکان، بەلکو هەر یەک له لای خۆیوه له دانیشتنەکەدا زیکر وپادى خودا دەکات لهو دانیشتنەى که باسى خودا وئاینى ئىسلام دەکریت. (جا هەرکاتیک بیهین که کۆمەلێک یادى خودا دەکەن وکۆرى زیکران دا بهستوو، بانگی یەکتر دەکەن و بەیهکتر دەلێن: وەرن بۆ لای کارى خۆتانەوه، ئەمە ئەوێ به که بۆى دەگەرین): واتا فریشتهکان بانگی یەکتر دەکەن و دەلێن: وەرن بۆ لای ئەو شتەى به دوایدا دەگەران بۆیه بچن بەرەو لای ئەو خەلکى یادى خودا دەکەن وگۆیان لێگرن. پێغەمبەر -صلی اللہ علیہ وسلم- له وەسفی ئەو فریشتانەى که له کۆر و دانیشتنەکانى زیکرکردن ئامادە دەبن دهفەرموێت: (هەموویان به دەورى کۆرى زیکرە که کۆ دەبنەوه): واتا دەوریان دەدەن هەر وهکو چۆن بازنگ دەورى دەست دەدات. (وههتا ئاسمانى خوار و به بال دەخولیتەوه به دەوریاندا): واتا به دەوریاندا کۆدەبنەوه و بەرز دەبنەوه هەتا دەگەنە ئاسمان. پاشان پێغەمبەر -صلی اللہ علیہ وسلم- باسى گەفتوگۆى ئێوان خواى گەرەى شکۆدار و فریشته بەرێزەکان دەکات: (ئینجا پەرورەدگاربان لییان دەپرسیت -هەرچەندە خۆى باشتر حالەکه دەزانیت-): هەرچەندە خودا لەوان زانتره سەبارەت به حالى ئەو کەسانەى زیکر دەکەن، ئەمیش بۆ ئەوێ به وەسف و شانازیان پێوه بکات له لای فریشتهکان. (ودەرفەرموێت: ئەم بەندانەى من چى دەلێن؟ فریشتهکان دهفەرموون: (سبحان اللہ) دەکەن و تۆ به پاڤ و پیرۆز و پێخەوش دەزانن، و(اللہ أكبر) دەکەن و خودای خۆیان به گەرەتر له هەموو کەس وشتیک دادەنێن، و(الحمد لله) دەکەن و سوپاسى تۆ دەکەن و تۆ به مەزن دادەنێن و وەسف و ستایشى تۆ دەکەن): واتا دەلێن/ سبحان اللہ و الحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر، و به مەزندانان واتا دەلێن/ لا إله إلا الله وئەمیش به مەزندانى خواى گەرەیه له تەوحیدی پەرستندا (توحید الألوهية). (خودا دهفەرموێت: ئایا ئەمانە ميان بینوو؟ فریشتهکان دهفەرموون: نا والله تۆیان نه بینوو، ئینجا خودا دهفەرموێت: ئەى ئەگەر من بیهین چۆن؟ فریشتهکان دهفەرموون: ئەگەر بتیهن باشتر بەندایهتى دەکەن و باشتر سوپاس و حەمد ستایشت دەکەن و زیاتر باسى گەرەبیت دەکەن و زیاتر تەسبیحات دەکەن): چونکه هەول و کۆشش له پەرستندا به پێى زانست و عیلمه. (خودا دهفەرموێت: ئەى باشه داواى چى له من دەکەن؟ فریشتهکان دهفەرموون: داواى بهههشت له تۆ دەکەن): واتا یادى تۆ دەکەن و تۆ دەپەرستن به هیواى ئەوێ بیانکەیتە بهههشتهوه. (خودا دهفەرموێت: ئایا بهههشتیان بینوو؟ فریشتهکان دهفەرموون: نه والله، ئەى خودایه! نهیان بینوو. خودا فەرموێت: ئەى ئەگەر بیهین چۆن؟ فریشتهکان دهفەرموون: ئەگەر بیهین ئەوا باشتر سوور دەبن لەسەرى و باشتر هەولى بۆ دەدەن و زیاتر حەزى لێدەکەن): واتا زیاتر هەول بۆ چوونه بهههشت دەدەن وکردهوهى چاک زۆرتر ئەنجامدەدەن چونکه بیستن سەبارەت به شتیک وەکو بیهینى نییه. (خودا دهفەرموێت: ئەى له چى دەترسن وداواى پەناگرتن و خۆپاراستن لێ دەکەن؟) واتا داوا له خودا دەکەن له چى شتیک بیانپارێزیت که لێى دەترسن. (فریشتهکان دهفەرموون: له ناگر (دۆزەخ) دەترسن وپەنا به خودا دەگرن لێى): واتا یادى خودا دەکەن

ودەپپەرستىن لە ترسى چوونە دۆزەخ، ولە خودا دەپارتنەووە وداواى لێدەكەن بۆ ئەوەى بىناپارتزىت لە چوونە دۆزەخ. (خودا دەفەرمووت: ئايا ئاگرىان -دۆزەخىان- بىنىوو؟ فرىشتەكان دەفەرموون: نە واللە، نەيان بىنىوو، خودا دەفەرمووت: ئەى ئەگەر بىىنن چۆن؟ فرىشتەكان دەفەرموون: ئەگەر بىىنن زياتر لىتى پرا دەكەن -خۆيانى لى دەرباز دەكەن- وزياتر لىتى دەترسن): واتا زياتر كۆشش دەكەن بۆ ئەنجامدانى كردەوہى چاك كە ھۆكارن بۆ پرزگار بوون لە دۆزەخ. (خودا دەفەرمووت: دەى ئىوہ شاھىد بن؛ ئەوا من لىيان خۆش بووم): واتا لە تاوانەكانيان خۆش بووم. (ئىنجا فرىشتەىەك لە فرىشتەكان دەفەرمووت: كەسىكىان لەئىودايە لە ئەوان نىيە، بۆ زىكر وىادى خودا نەھاتىوو بەلكو بۆ پىوستىيەكى خۆى ھاتىوو؟): واتا لە نىو ئەم كۆمەلەى كە يادى خودا دەكەن كەسىكىان لەئىودايە لە ئەوان نىيە بەلام بۆ جىبەجىكردىنى پىوستىيەكى خۆى ھاتوو و دانىشتوو لەگەلىان، ئايا خواى گەورە لە ئەوئىش خۆش دەبىت؟. (خودا دەفەرمووت: كۆمەل و كۆرى ئاوا، ھاونىشىنىان لەبەر خاترى ئەوان لە بەدبەختى پرزگارى دەبىت وبەھۆى ئەوانەوہ ئەوئىش خۆش بەخت دەبىت). * (مەبەست ئەھلى زىكر ئەوانەىە كە باسى خواى گەورە دەكەن يان باسى ئىسلام وخىر (وچاكە دەكەن).

<https://sunnah.global/hadeeth/ku/show/8272>

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

